

# Kupili ste proizvod sa manom?

Postovane čitateljke i čitaoci!

U ovom broju Glasnika pokušaću da napravim kratak pregled tzv. Produkthaftungsgesetz (u daljem tekstu PHG), koji se u našem jeziku naziva Zakonom o zaštiti kupca od mana na robi. U suštini u PHG regulisana su pitanja, kako da lice, koje je kupovinom određenog produkta oštećeno, ostvari u odnosu na proizvođača zahtjev za naknadu štete. Ukoliko je određeno lice oštećeno zbog mane na robi, kao na primjer ako mu lice bude povrijeđeno eksplozijom flaše sa limunadom, u smislu PHG proizvođač je odgovoran za mane na robi, ukoliko zbog tih mana dođe do povrede određenog lica, ili oštećenja određenih predmeta. Obaveza proizvođača za naknadu štete bazira se u principu na ugovoru između njega i trgovca, kojim se štite prava kupca, kao konačnog korisnika predmetne robe. Ukoliko se ukaže mane na robi, za koje se proizvođač ne može pozvati na odgovornost (atipična mana, koja primjera radi kod automobila nije nastala ni u konstrukciji, ni u konkretnoj proizvodnji automobila), ili ako je oštećeno neko treće lice, to u smislu PHG nema osnove za naknadu štete.

PHG u osnovi reguliše naknadu štete nanesene licima, ili nastale na stvarima zbog greške na robi koja je puštena u promet. Proizvodom, odnosno robom u smislu PHG smatraju se pokretne stvari, u koje ulazi i električna energija. Ovim zakonom nisu regulisani nedostaci na nekretninama. Kako su predmet regulative pokretne stvari, znači da se ne može oštećeno lice pozivati na PHG, ukoliko se ukaže nedostaci u obavljenoj intelektualnoj usluzi.

Članom 5. PHG regulisano je da se nedostatkom na robi smatra ako roba ne odgovara sigurnosnim standardima, uobičajenim za tu vrstu robe. Šta je to uobičajeni sigurnosni standard može se utvrditi iz načina na koji je ta roba prezentirana u javnosti (reklame, opis, uputstvo za upotrebu...). Određenu ulogu igraju i realna očekivanja da upotreba odeređenog produkta nije skupa. Ne smiju sa za djecu proizvoditi stvari, koje djeca ne bi smjela koristiti. Proizvođač nije obavezan da se stara o nerazumnom načinu korištenja robe od strane odraslih osoba. Ovo sve govori o tome da je cilj zakona ne da ustroji odgovornost korisnika za način upotrebe, nego da obaveže proizvođača da smanji na

minimum opasnost kojoj se izlaže korisnik, upotrebljavajući određeni produkt.

Prilikom utvrđivanja da li se radi o nedostatku na robi, polazi se od momenta kada je roba od strane proizvođača, uvoznika, ili trgovca puštena u promet, što znači da li je određeni produkt imao određenu manu u momentu kada je pušten u promet. Primjera radi, ukoliko se kasnije na tržištu pojavi bolji proizvod, ne znači da je proizvod starije izrade imao manu. Nerijetko je veoma teško utvrditi da li se radi o robi sa manom, ako se roba nalazila duže vremena u prometu.

Članom 1. Zakona utvrđeno je da je proizvođač odgovoran, ukoliko pusti u promet robu sa manom. Privatni proizvođač ne snosi odgovornost po osnovu PHG, nego po osnovu ABGB opštih uslova poslovanja vezanih za naknadu štete. U cilju šparanja visokih troškova sudskog procesa u inostranstvu, pored proizvođača odgovornost snosi i to solidarno i uvoznik inostrane robe, a po ulasku u EU, uvoznik odgovara za svu robu koju je uvezo i plasirao na kompletnom tržištu EU. Ukoliko se ne može utvrditi niti proizvođač, niti uvoznik robe, odgovornost na naknadu štete snosi trgovac koji je pustio robu u promet, ukoliko ta firma korisniku u određenom roku ne dostavi podatke o proizvođaču, odnosno liferantu robe.

Na osnovu PHG proizvođač (uvoznik ili trgovac) odgovoran je za naknadu štete nanesene licima i stvarima. Kod štete nanesene licima, oštećeno lice ima pravo na naknadu cjelokupne štete. Kada je u pitanju oštećenje stvari, naknada štete se isplaćuje samo u slučaju da šteta prelazi iznos od 500 eura (Selbstbehalt) i to za cjelokupnu sumu preko iznosa.

Zakon predviđa i tzv. deliktnu odgovornost za naknadu štete, koja se ne može isključiti ugovorom. Pod deliktnom odgovornošću podrazumijeva se odgovornost ukoliko određeni produkt ne odgovara zakonom, ili podzakonskim aktom, utvrđenim standardima. Proizvođač se ne oslobađa odgovornosti ni u slučaju kada je proizveo i pustio u promet sigurniji proizvod od propisanog, ukoliko se pri tome nije pridržavao minimalnog standarda utvrđenog za dotični proizvod. Proizvođač se može osloboditi odgovornosti u slučaju da se u momentu puštanja robe u promet, nije po osnovu tadašnjih tehničkih i naučnih saznanja moglo ustanoviti da ima određeni nedostatak. Sudska

praksa je poprilično stroga kada je u pitanju isključivanje proizvođača od odgovornosti. Tako, primjera radi, od odgovornosti se isključuje proizvođač dijelova prouzrokovanih greškama napravljena od strane poduzetnika koji je vršio sklapanje konačnog produkta. Na drugoj strani, poduzetnik koji je sklopio određeni proizvod, ne odgovara za nedostatke na dijelovima od kojih je sastavljen proizvod, a koji su producirani od strane drugog poduzetnika.

Kada je riječ o naknadi štete, ne treba se smetnuti s uma zastara. Opšti rok zastare u smislu PHG je deset godina, s tim što ovaj rok počinje teći od momenta puštanja određene robe u promet. ABGB predviđa rok od 3 godine za ostvarivanje prava na naknadu štete, koji pak teče od momenta kada je oštećeno lice saznalo za nastupanje štete. Po pitanju tereta dokazivanja u sudskom postupku za naknadu štete, interesantno je da teret dokazivanja, protivno opštem načelu dokazivanja u postupku, leži na proizvođaču. Ovaj mora u postupku da dokaže da dotična roba nije imala nedostatke.

Na osnovu svega što sam naveo izveo bih opšti zaključak, da oštećeno lice ima dobre šanse na naknadu štete nastale zbog mana na robi. Posebno su značajne odredbe o solidarnoj odgovornosti uvoznika za mane na uvezenoj i u okviru EU tržišta distribuiranoj robi, koje vode u pravcu obeštećenja kupca i kada se radi o robi iz azijskih zemalja, koja se u današnje vrijeme masivno uvozi. Nerijetko uvoznici, prilikom zaključivanja ugovora o uvozu robe, istovremeno zaključuju ugovor o osiguranju na internacionalnom nivou, kako bi se obezbijedili od eventualnih naknada štete.

Ukoliko neko od čitalaca pretrpi štetu zbog mana na kupljenoj robi, savjetovao bih, da se, prije nego što se upusti u komplikovan sudski postupak, obrati advokatu u kojeg ima povjerenja. ♣

**Mag. Michael Warzecha**  
**Rechtsanwalt/Advokat**

**SAVETOVANJE NA VAŠEM  
MATERNJEM JEZIKU**

- **Pravo boravka**
- **Radno pravo**
- **Stambeni/Vlasnički odnosi**
- **Privredno pravo (osnivanje firmi u Austriji i domovini)**
- **Porodično pravo (razvodi, usvajanja i sl.)**
- **KRIVIČNI POSTUPCI**

**Stubenring 4, A-1010 Wien**  
**Tel. +43/1/513 95 66**  
**Fax. +43/1/512 59 46**